

COLECCIÓN
LITERATURAS DE ARAGÓN
.....
Serie en Lengua Catalana

 GOBIERNO
DE ARAGON

RECULLS D'INCERTA VIDA JOSEP SAN MARTÍN BONCOMPTE

12

RECULLS D'INCERTA VIDA

JOSEP SAN MARTÍN BONCOMPTE

Josep San Martín Boncompte
(Lleida, 1947).

Des de fa vint anys, resideix a Fraga on treballa actualment, com a professor de llengua i literatura castellana, a l'IES "Baix Cinca". Vinculat als Moviments de Renovació Pedagògica, ha publicat diverses obres sobre les seues experiències com a educador que han rebut diferents premis entre els que destaquen el Premi Nacional d'Innovació Educativa, l'any 1986, concedit pel CIDE; un accèssit del Premi Santillana d'experiències escolars i el Netd@ys Europe, l'any 1998.

A més d'aquest Premi Guillem Nicolau-1999, la seua obra literària ha rebut diferents guardons entre els que destaca el Premi de contes i narracions de la Nit Literària Andorrana per l'obra: "*Tristaina... un somni?*", l'any 1990. Ha publicat, dues novel·les: "*Joan Majoles*", el 1994, i "*Crònica d'un crepuscle*", el març del 2000. Aquestes obres han sigut molt ben acollides tant per la crítica com pels lectors.

Diseño de Cubierta Futuro Espacio de Diseño

RECULLS D'INCERTA VIDA

Josep San Martín Boncompte

Colección «Literaturas de Aragón»,
Serie en Lengua Catalana, 12

Premi «Guillem Nicolau» 1999

RECULLS D'INCERTA VIDA

 **GOBIERNO
DE ARAGON**
Departamento de Cultura
y Turismo

FICHA CATALOGRÁFICA

SAN MARTÍN BONCOMPTE, Josep

Reculls d'incerta vida / Josep San Martín Boncomppte. –
Zaragoza : Departamento de Cultura y Turismo, D.L. 2000.

79 p. ; 19 cm. – (Literaturas de Aragón. Serie en Lengua
Catalana ; 12)

Premi «Guillem Nicolau» 1999

ISBN: 84-7753-800-X

I. Título.

821.134.1-1"19"

© Josep San Martín Boncomppte

Edita: Diputación General de Aragón
Departamento de Cultura y Turismo

Coordinació: José Luis Acín Fanlo

Disseny de coberta: Paco Rallo. Futuro espacio de diseño

Imprimeix: San Francisco Artes Gráficas
Cervantes, 36-38 - 50006 Zaragoza

I.S.B.N.: 84-7753-800-X

Dep. Legal: Z-884/00

TAULA

PRÒLEG	9
I IRREALITATS I QUIMERES	11
–Temps fugisser.....	13
–Fonaments de l'endema	14
–Somnis de futur.....	15
–Quatre estacions.....	17
–Esperança	21
–Somni en quatre temps	23
–Cruïlla.....	25
–Poesia, poesia, poesia... ..	27
–Pelegrins vers l'infinit	30
–Nit.....	32
–Canço de renaixement.....	34
–Somnis	35
–Indiferència	36
–Temps fugitiu.....	37
–Solitud	39
–Teranyina	41

II PRESENCIES SENSIBLES.....	43
-So.....	45
-Xiprer solitari.....	46
-Impuls d'amor.....	48
-Desig d'amor.....	49
-Refugi.....	50
-Cala fosca.....	52
-O tempora, o mores!.....	54
-Cim!.....	55
-Violes adormides.....	57
-Suite en sol major, a la manera de J. S. Bach	58
III CRITS!	67
-Revolta.....	69
-Soldat.....	70
-Holocaust!	72
-Clam!.....	77

PRÒLEG

Reculls d'incerta vida,
 retalls que es perden
 entre somnis i il·lusions.
 Quimeres irreals,
 presències palpables
 que ennueguen el crit
 d'una vida perduda dins d'un món d'angoixa
 i retornar voldrien
 la raó indestructible a una Terra
 perduda, insensible,
 que d'esme camina
 vers l'obscur infinit
 d'un futur que l'eternitza.

I

IRREALITATS I QUIMERES

TEMPS FUGISSER

Jo passo,
tu passes,
ell passa.
Les hores passen,
la vida passa,
la Terra passa...
Fugen les ombres
que m'acompanyen.
–Què és el que em resta
si el temps s'escapa?
–Restà l'angoixa,
la nit no passa...!

FONAMENTS DE L'ENDEMA

He sentit la teva crida
rodolant muntanya avall
com un roc irat que baixa
rodolant en un allau.
He sentit la fressa sorda
que ha envaït el meu voltant
i m'ha estremit fins els ossos
mentre em duia vers la vall.
Potser, no seré altra cosa
que un bri dels teus fonaments,
petit i humil gra de sorra
sense història i sense arrels;
com tanta gent ignorada,
soterrada
sota els murs que bastiran
la Ciutat de l'Endemà.

SOMNIS DE FUTUR

He vist marcir les flors que ahir floriren.
He vist les branques seques dels arbres
ahir verds.

Éssers esmorteïts,
cargols marins que ploren sordament
somnis talàssics

oblidats del mar en la profunda entranya.

Terratrèmols impotents,
desitjos d'ofegar l'espurna que malda
per encendre el foc d'un nou camí.

Viaranys fangosos,
terra eixuta, espaordida;
crits que bramen consignes aclaparadores
mentre el silenci obliga i esclavitza.

Fornals encesos
dins l'obscuritat pregona d'una Terra bleïda
que es fa vella.

Mars d'immensitat,
muses colpides per amargors d'escepticisme.

Elegia del no-res,
poemes de somnis i quimeres,
irrealitats llunyanes,
subtils promeses.

Jorns de nuditat
sense aparences follament enganyadores.
Sinceritat d'infants
que badoquegen davant espurnes lluminoses

i miren enlluernats
cent mil ninots que s'embarbollen
fent promeses d'un futur que no vindrà.
Aparences enganyoses,
titelles de carn que manotegen cridaneres;
personatges de teatre, irreals,
bufons plens de mentides
que ensarronen tot guimbant amunt i avall.
Farses follament engrescadores
que ofegar voldrien la tristor del plor...
Voldria despertar d'aquest mal somni,
voldria arrencar un crit,
esquinçar el núvol gris que amaga el dia
i em priva de la llum i del color.
Voldria fer renéixer la Natura morta,
vestir-la amb un cel clar de primavera
que ens retorni la màgia dels colors:
Barreja de verds i roses,
de blaus i grocs,
lilats, taronges,
negres, roig...
Quan hi ha esperança
s'esvaneix la boira, la claror del dia
foragita la tristesa i el cel gris
esdevindrà de mil colors.

QUATRE ESTACIONS

Primavera

...I l'herba creixerà sobre els nous camps,
es farà el blat i sortiran roselles.
Els arbres floriran amb mil colors
i els cants dels rossinyols
alegraran la Nova Terra.
El Sol ens somriurà,
la nit es sembrarà de mils d'estrelles.
El riure dels infants serà més pur,
els odis i les lluites es fondran
serà l'esclat
de l'anunciada Primavera.

Estiu

Foc!
Basca angoixosa.
Fornal de passions
que lentament envileixen i esclavitzen.
Cau llòbrec on neixen
rèptils que nien en la buidor de l'odi i de l'enveja.
Cors masegats,
fètidus reductes de desplaent suor.
Deu que brolla de fètides fonts;
escarni del dèbil,

mofa encesa del caminant que atura
el seu pas carregós.
Bromada que neix ansiosa,
creix i s'eixampla;
gegant del cel
que tot ho arrasa;
núvol que esclata,
cec desgavell,
tempesta irada.
Estiu,
foc que m'abrasa,
encén la terra!
Al vent enlaira
cent mil banderes,
i els crits de guerra
llença a volar.
Estiu llampant
vermell i groc,
color de foc,
de cel ardent
que tot ho encén.
Crema la terra:
rebel·lió atòmica,
explosió nuclear,
mentida de la ciència,
estiu canicular.

Tardor

Les hores passen cremant insensibles el temps.
Els arbres i els ocells
s'han posat d'acord per dir-me adéu.
La boira atansa
la seva mà mullada i llefiscosa.
L'humida foscúria m'embromalla,
tardor definitiva,
banquet de les tenebres,
Polifem que devora la claror del dia.
Dins la grisor del núvol que m'encercla
sento la tristor del paisatge que m'envolta:
Mortes les fulles que rodolen
tot lentament, mentre cauen una a una.
Morta la terra humida:
fanguissar extrem que en llims m'enterra.
Mortes les passions o els crits de guerra,
morta la vida que fa florir la terra.
Ara ja sento com a prop se'm posa
la mort, el vell genet
que m'ha acuitat tota la vida.
Prop d'Aqueront s'atansa
per boires protegida.
Quasi m'encalça
quan sento el plor dels adéus
i de les llàgrimes que, en el crepuscle,
la boira, fidelment,
entre els desmais de despallades branques,
a prop del riu, destil·la.

Hivern

On s'ha amagat la llavor, promesa del futur?
On és la vida?
L'hivern esquerp arriba,
blancor prenyada de facècies
que ningú no gosa de riure ni escoltar.
Lentament cauen
plomalls de neu que encaterinen
només els ulls petits d'algun infant
traït per la innocència irreflexiva.
Hivern,
calfred que atordeix i immobilitza,
mentida que promet fruitar;
golut de sembra
que, potser, no granarà.
Hivern dels segles,
testimoni llunyà
d'una vida absent de joia,
presència que dia a dia
orfes ens deixa de jolius colors,
monotonia del blanc,
insipidesa anodina.
Hivern glacial,
sentiments estamordits pel gebre
que glaça els cors i els paralitza,
amor absent,
llum dins la foscor adormida.
Llanguorós hivern,
Terra que jau acovardida.

ESPERANÇA

I

Ha nascut aquesta nit
sota la llum canviant dels anuncis lluminosos
l'esperança de trobar-te.
He sentit la llum
blanquinosa dels fanals
fujetejant-me la cara,
enlluernant-me els ulls...
M'he trobat tot sol
enmig del riu de gent canviant:
configuració atòmica, fal·làcia científica:
Ningú.
No hi eres tu.
El pulmó de la ciutat
respira aire contaminat.

II

T'esperava;
has arribat just a l'hora.
T'he esperat molts anys
assegut al portal de casa meua.
T'he cercat entre la gent:
als autobusos, als tramvies, als carrers,
formiguers bellugadissos.
He pujat als cims de les muntanyes,
m'he enfonsat dins la boscúria de les valls,

m'he endinsat per terres solitàries,
per deserts inhòspits.
He cridat al cel
quan veia diluïdes
dins l'amargor sens fi del temps
les darreres esperances de trobar-te.
I has arribat avui,
just, quan el desig era més fort
i m'ofegava entre les ones de l'incert.
M'has donat la teva mà,
i el calor del teu alè.
Defora un raig de llum
ha trencat l'espessa capa dels núvols,
mentre un somriure nou
ha nascut als nostres llavis molts de vida.

SOMNI EN QUATRE TEMPS

I

Envoltat
per la tenebra de la nit
m'he trobat
amb mi mateix moltes vegades.
La claror
del dia nou ha contestat
els meus neguits
i ha desfet les boires
i boirines vanes
que m'ofuscaven.

II

M'adormiré
amb l'enyorança de trobar-te
quan desperti del meu somni.
I, en desvetllar-me, no seré esclau
ni tu amb cadenes aniràs fermada.

III

Somio el teu rostre...
No el veig...
L'endevino?
Voldria tenir-lo
gravat al meu cor.
Podré recordar-lo algun dia
quan l'alba rosada
em desperti altre cop?

IV

Si fos artista
i tingués un pinzell màgic,
et dibuixaria a tu per sempre viva.
Et dibuixaré al meu cor
i et tindré meva
llibertat dormida.

CRUÏLLA

M'he trobat amb dos camins,
la voluntat vacil·la,
sento afeblir els meus peus.
Entreforc.
M'escomet el dubte i m'aferra a la terra.
M'esclafa,
sofreixo,
el cor es tanca.
Subtil avança la boira,
em sento envaït.
Potser la vida és un somni;
potser sóc un ésser impalpable,
natura incorpòria,
irrealitat,
engany subtil;
pobra, negra, freda,
esmorteïda flama,
boira que passa i es perd.
El dubte és més fort,
defalleixo...
Sento el coratge que em dona
l'exànime espectre d'una mà invisible,
potser una altra ombra que passa,
miratge que brolla enmig de la pols.
Una altra il·lusió?
La ment va forjant nous deliris,
nous dubtes, paor...

S'acosta la fi?
La boira ja es fon,
davant dels meus ulls s'han obert dos camins,
viarany incerts.
Quin caldrà seguir?
Ignota resposta,
indestriable destí.

POESIA, POESIA, POESIA...

Poesia...
Poesia és el dia que neix,
el sol que a l'albada
desperta els ocells.

Poesia és el vespre,
la nit misteriosa
sebrada d'estels,
de contes de fades,
de pors, d'il·lusions...

Poesia és el cant que reflen
humils rossinyols,
el silenci de blanques muntanyes,
o el brogit amb què bramen profunds rierols;
la ufanor de les verdes contrades
o els colors que, arrupides, amaguen
les boscanes flors...

Poesia és la música,
cadència dels déus.
Poesia és la terra que veus,
o el plor de l'infant que gemega
i no sap per què...

Poesia és la Pàtria
que tu en el cor sents,
no pas la que imposa
aquell que amb la força
aixafa i sotmet...

Poesia és el crit
que et duu a la guerra
i defensa la Terra
trencant les cadenes
que l'han oprimit...

Poesia és Pau,
que tot ho asserena
i aixeca ben alts
pendons i banderes
crident germanor.

Poesia és mot
que brolla i s'eixampla
en ponts de diàleg.
Es font que sadolla
la set de saviesa
i el cor assossega
quan l'ha ben omplert.
Poesia és llum que il·lumina
l'esquerpa fosc...

Tristesa, alegria,
angoixa o enyor;
vida serena,
roenta passió;
fermesa,
fredor,
confiança,
amor,
naixença,
infantesa,
somnia, buidors,
perdurable vida
o tranquil·la mort.

PELEGRINS VERS L'INFINIT

Plena de fruits la tardor arriba.
Pel mig la plana, aigües serenes
voregen camps policromats
amb mil matisos de daurats
que, al sol ponent, fan mil reflexes.
Camí planer pel pelegrí:
Serà més fàcil escatir
cap a on el duen les estrelles.
D'ací més ample veurà el cel
i trobarà el petit estel
que l'ha guiat per tantes glevs.
Podrà agrair als déus i al fets,
vers l'infinit alçant l'esguard,
que hagi acomplert els seus projectes;
revisant, mentre, amb serenor
tot allò que omple el seu sarró:
Delits, treballs, joies, tristesses...
I revindran com suau remor,
un rera l'altre, mil records
entrellaçats formant cadena.
Li duran, nítids, del passat,
records d'anhels, records d'afanys,
records de somnis i projectes:
Ingenuïtat de jocs d'infants,
tímids records desdibuixats
que es varen fondre tan de pressa!
Lluites i anhels de joventut,

recels, enganys, amors perduts,
que a poc a poc el feren créixer...
I mirarà incrèdulament
si encara duu dins el farcell
els vells records que cada dia l'escometen.
Els ulls humits i amb cor valent,
l'esguard tombant cap a Ponent
retornarà el viatge a emprendre.
Tost seguirà el dret viarany,
pel mig dels prats serpentejant,
que el durà al cim de les muntanyes.
De dalt, mirant cap a la vall,
s'adonarà que al vell camí,
rera el seu pas, vers l'infinit,
nous pelegrins fan el viatge.
Roda del temps que no s'atura,
rítmiques dents entrellaçades,
immensitat d'un gegantí engranatge.

NIT

Pobre fanal de llum groga i esquerpa
per què mires atordit?
Dintre l'ombra tremolosa,
què hi has vist?
Qui pertorba el trist silenci
de la nit?
Sols la llum desdibuixada
que tremola en el teu pit
manté viva l'esperança
tot il·luminant la nit.
Voldries fer perceptibles
els fantasmes que la fosca
de la penombra ha enfortit.
I no és massa valentia
perquè gosis, sol, alçar-te
contra els forts que tot ho aixafen,
contra els déus que ens amenacen
emparats rera la fosca
de la nit?
Tot mirant la teva flama
nou coratge em surt de l'ànima,
has encès l'espurna tèbia
que ha dormit trista, arraulida,
en el meu llit
tantes nits!

No sents la negra basarda
que manté els cors atuits?
Vell fanal de llum esgrogueïda,
has gosat la nit entenebrida
d'aclarir!
I no has fugit?

CANÇO DE RENAIXEMENT

Mans sarmentoses
que arrelar-se voldrien dins la terra humida
i tendra,
graten impacients, bellugadisses,
el rostre ple de solcs d'una pàtria malferida.
Esgarrapen tossudes,
hi volen fer el niu,
refugiar-se de l'incert de la vida,
del desconegut destí.
Van plorant sang, suoroses,
tot obrint uns nous camins
amb les ungles descarnades,
negres, cobertes de llim...
Es la saba d'una terra que s'escola i em penetra,
nova sang que, cada vena
del meu cos, corre per dins.
Es l'essència mil·lenària
gota a gota destil·lada
des de l'origen infinit
del temps que no s'atura.

SOMNIS

No.
No era així com voldria jo trobar-te.
Ha estat un malson,
potser una fugissera quimera
barrant el pas al destí;
posant-me un esquer,
mescla d'imatges boiroses,
estrany somnis de la nit
que el dia naixent
a poc a poc va esvaint.
Jo voldria relligar-los,
aturar-me a cada imatge,
refer un altre cop l'instant,
reviure l'impossible
que el meu desig desfermat
t'ha fet viure dins d'un somni aquesta nit.
Jo no voldria trobar-te
com escuma diluïda
dins de l'ona que se'n va,
sols record d'una boirina
entelada enmig dels somnis
que no sé si tornaran.

INDIFERENCIA

—Bon dia.

—Bona tarda.

—Bona nit...

I un somriure esquifit,
llagoteria de ganyotes estranyes,
mentides callades,
algun cop de pit,
gemecs insensibles
somriures fingits...

—Adéu.

—A reveure.

—Fins ara...

I els uns se'n obliden dels altres;
paraules vessades
al pou de l'oblit.

—Bon dia?

—Bona tarda?

—Bona nit?

Són preguntes buides
que ressonen encara
i fugen perdudes en l'aire que passa
com a sords monòlegs
de la indiferència humana.

TEMPS FUGITIU

Passa el temps esquiu.
Mentre els rellotges canten
les hores que passen,
i una rera l'altra
s'escapen.

El meu temps se'n va
deixant endarrera
la pàl·lida empremta
que el vent i la pols
aniran esborrant.
El temps no s'atura
segueix caminant.

I els rellotges marquen
les hores que passen
cada cop més ràpides.
Si miro endarrera
més el temps s'esvera.
I en mirar endavant
no sé quant temps resta.
S'esmuny tant de pressa
que és millor oblidar-lo,
deixar-lo passar,
no viure en l'incert
de quan finirà.
El temps que ha fugit
mai no tornarà.
Demà d'incertesa,

del present angoixa
i oblit de l'abans.
El meu temps s'esborra,
fuig i es transforma
en passat llunyà.

SOLITUD

Qui ets?
No et veig.
On ets?
Què vols?
Et sento entre les vagues penombres
de boires humides
que hi ha al meu entorn.
D'on vens?
On vas?
Què fas?
Ets llord!
Amagues la cara a dins la foscor?
Escolta'm!
Respon-me!
Enmig la foscúria
no vull restar sol!
Què hi ets?
Què em veus?
Atansa't un poc!
Si no vols que et vegi,
si no vols que et senti,
deixa'm que acaroni
la teva buidor.
Per dèbil que sigui
la teva alenada
em donarà escalfor.
No ho veus?

La nit ja retorna,
i la llum s'ofega.
Vine, acompanya'm!
seguim camí junts!
No vols?
No vens?
... ?
La teva resposta és un mut silenci?
Ombra fugissera,
ignota existència,
me'n vaig sense tu.
Seguiré buscant en el paisatge obscur.
No accepto ni vull
la dura condemna
que en llòbrega terra
m'ha deixat sull.

TERANYINA

Va teixint amb perfecta silueta
concèntriques cel·les de curós treball.
Com l'aranya, la trampa prepara;
perquè hi caigui, espera, qualsevol incaut.
Treballa i s'afanya en deixar-la embellida,
que no se n'adoni la víctima
del llaç que ha parat;
el disfressa amb paraules
nodrides d'enganys,
de solemnes mentides
amb falsa aparença de grans veritats.
No li cal de la força embogida
per fer que l'ingenu
acabi en la trampa que li ha parat.
Prou sap
que la llei del més fort ja no és la més bona.
Qui domina aquest món
és l'enginy dels farsants,
dels qui amb manya acurada preparen,
la millor mentida
o el més subtil dels paranys.

II

PRESÈNCIES SENSIBLES

SO

Desganat,
jagut estava sota l'ombra atapeïda d'una alzina.
Els rajos de sol queien impertorbables,
llamps de foc abrasador
en el silenci del bosc.
Jo era en un buit aïllat del món...
Entre els forats clarobscur del fullam
mirava el cel: lluny,
barreja de blancs i blaus.
La meva pensa suspesa voleïava
entre els núvols cercant amagatalls.
De sobte, un no sé què em tornà a la terra
i atent vaig escoltar:
Desgranades del silenci profund,
entrellaçades per la misteriosa cadena del so,
unes notes arribaren fins a mi
amb un càlid gemegar:
Algú feia plorar
una guitarra...

XIPRER SOLITARI

Darrera la tanca,
enfilant el camí hi ha un xiprer que m'espera.
Dit esvelt
que acaronen i gronxen els vents.
Sentinella impassible
que el seu cap redreça, altiu, vers el cel.
Sense por ell s'aixeca
els dies que ofega
el sol de l'estiu.
Sense mandra es redreça
quan l'hivern masega
amb un fred ben viu.
Xiprer solitari,
discret confident
que has acompanyat,
amb remors callades,
secrets que et contaren
antics vianants.
Cada arrel, cada branca
que tens
guarda la saviesa
que has rebut del temps,
o de les rondalles
que escoltes al vent.
Xiprer solitari
escolto els consells
que tu saps donar-me.

Fa temps que no parles.
La gent no et fa cas,
xiprer solitari.
Ara ja no creuen
en un pobre arbre
cobert per la pols
del vell camí aspre.
Passen insensibles,
no gosen oir
la veu que els hi parla
quan tu et fas sentir,
murmuri del vent
que brolla del temps,
xiprer solitari.

IMPULS D'AMOR

M'envolta la ment
la foscor de plom dels núvols.
Mentre la boira atansa
sobre mi sa mà mullada
en el cor planeja angoixa
i un volcà vol treure flama.
Sóc foc d'adolescent
que es crema i consumeix.
Sóc riu d'aigua nival
que amb fúria d'aigua brava
els còdols arrossega fins al pla.
Sóc vent,
fort vendaval que porta de Migjorn
tèbies onades de foc encès.
I tu, la flor que neix
poncella i arrelada
amb força que ni el vent,
ni l'aigua,
ni el foc ardent
o l'esmolada daga
aturar podran.
T'estimo avui,
t'estimo ara, en un present etern
que els dos voldríem aturar
per sempre més.

DESIG D'AMOR

Ni el cel,
ni les estrelles que espuiraven
en la nit tranquil·la,
ni les flors del camp,
ni les muntanyes gegantines,
ni la immensitat del mar,
ni les cançons inimitables
que escollits ocells reflen,
mereixen un somriure teu
o la trista llàgrima
que els teus ulls destil·len.
Sols l'amor
que pots llegir a les meves nines,
mig amagades per cabells d'argent,
mereix el dolç
somriure dels teus llavis
o la perla que brolla dels teus ulls
mentre m'estimes.

REFUGI

Com ocell voleiant sobre les ones,
feliç, enjogassat,
emmirallant-se en un mar d'argent
que pugna amb ell
distorcionant la seva imatge....
Com el cim de la muntanya,
senyora de la vall
que la mira inaccessible;
rocam desafiant
dels vents i les tempestes,
incapaços de ferir
l'orgull indestructible
que creix segur de viure
sense lligams, ben lliure,
ben arrelat
dins la terra en un sol ésser.
Grandesa sublim,
existència transcendent...!
Com un arbre ben arrelat dins una terra eixuta
d'on xucla gota a gota
la saba que li dona vida...
Així em sento jo
a prop de tu
cada any que passa,
cada dia,
cada instant que sobrevola
el temps finit

al teu costat viscut.
Irracional em torno
quant més dura.
Sentint-me embolcallat
per qui m'estima,
començo a viure amb l'esperança
que no finirà mai
—caduca tant com és!—
aquesta escorredissa, tènue, breu,
fràgil, subtil i fugissera vida.

CALA FOSCA

Volaven les gavines sobre el mar,
pujaven enfilant-se vers el cel.
L'escuma de les ones brogidores,
de la platja, els peus, llepava lentament.

La Cala era tranquil·la aquell capvespre,
el cel empal·lidor.
La llum mig esvaïda
daurava amb suavitat els grans de sorra.
I al mig d'aquella platja
surant entre les ones,
mirant desafiant cap a Migdia,
esquerpa, rossegada i ennegrida,
solemne; s'aixecava,
com la tomba d'un déu mort,
la roca altiva.

Al rítmic bategar de cada ona
sentírem muts, tots dos,
com un calfred corria el boig
camí sens fi
de l'infinit.
Unint les nostres mans;
els peus, mig ensorrant-se, caminaren
sentint, nus, les carícies del sauló.
I, al mig d'aquella platja solitària,
cercant assedegats nous horitzons

els ulls ben dins el mar se n'enfonsaren.
I allí trobarem
la llàgrima perduda,
en blanca perla esdevinguda,
que uní per sempre els nostres cors.

O TEMPORA, O MORES !

(Ciceró: 1ª Catilinària)

Quan des de lluny un tel de melangia
emboiri els ulls d'aquells que avui partim,
tot recordant els cims de les muntanyes
ja recobertes d'hivern amb blanc vestit;
la nostra pensa, segur tornarà a casa
on restaran guardats de l'oblidança
records, paisatges, enyors, fidels amics,
que ni amb el temps ni amb la distància,
que ni en els dies ni en les llargues nits,
per molt que els anys poguessin separar-nos,
mai més podrem deixar caure en l'oblit.
Pels llargs camins que ens pugui dur la vida
present durem el seu noble record
que ens serà ajut, fanal i guia,
fidel company que ens encamini a port.
I si algun dia, des de llunyanes terres,
vial cercàvem per retornar a la llar
voleiaran, com blanques colometes,
els nostres cors cercant terres enllà
aquell racó arraulit dins la incertesa
dels temps passats.
I en albirar, tot just, cada silueta,
cada reflex de llum del vell país
ens omplirem de joia i d'alegria
com els ocells que tornen al seu niu.

CIM!

La suor, gota a gota, va negant el cos àgil
que lluita per coronar el cim.
S'arrapen les mans a les roques,
els dits fan tascó a les escletxes més pobres
i humils.
El cos balandreja fent mil equilibris,
els peus saltironen cercant impossibles,
buscant uns camins que no hi són,
que no es troben escrits.
Pam a pam, relliscant
per la roca enlairada i erecta,
lentament va avançant.
No l'espanta el dolor
ni la set que ennuega la llengua resseca,
ni l'esquerda que es clava a les mans,
ni l'amarg esbufec que estossega
mentre mira endavant.
Hi ha una fita que encara l'anima,
li dona la força per no defallir.
Mentre fa la darrera embranzida
que el fa pujar al cim.
D'allà dalt veu la plana sotmesa
que mira sorpresa
l'heroi vencedor.
Els seus ulls, ja no hi ha qui els deturi
en tot l'horitzó.
Els alts cims, amb respecte, se'ls mira

sentint-se'n germà;
se sent part d'una terra que estima
amb força i afany.
Prop del cel
sent parlar a cau d'orella
el missatge del vent
que més pur i més clar endevina
tant a prop dels estels.

VIOLES ADORMIDES

L'arc amb destresa
es mou sobre les cordes àtones
despertant-les del mut somni
que han dormit, tant temps, callades.
Silenciades
per la toixesa
dels maldestres que assajaren
de tocar-les.
Ara el seu cor batega,
s'ha despertat la seva ànima
adormida.
Vibren clares a l'oïda
les notes ben musicades
entrellaçant melodies
cadencioses, ben filades.
Les escoltes?
Canten, riuen, ploren
les desvetllades cordes de les violes.

*SUITE EN SOL MAJOR,
A LA MANERA DE J. S. BACH*

I
Obertura

Solemnitat,
transcendència,
garbuix de notes in crescendo
que deixen anar violes, violins,
flautes, cellos, corns, fagots,...
Discurs emfàtic, tonalitat marcada
per unanimitats sense fissures.
Canvis de temps,
solitàries fugues
que, amb rebull, d'altres ja venen a encalçar.
Breus discordances,
cerimoniós retorn d'acords tonals
que lànguidament es perden.
Vitalitat que al vent desperten
mil notes; cascades sonores desfermades,
prodigi d'acurada perfecció,
que al buit es llencen.
Ulls clars d'infant
s'obren al reflex
del primer raig de llum que els enlluerna
enmig d'un plor infinit.
Esclat de flors, colors de primavera,
batzegada de joventut,
refilet de flauta travessera

que entre greus i aguts s'esmuny.
Diafanitat,
cel blau immens,
purs ideal,
engrescadores consignes,
discerniment d'un futur
que es vol clarivident.
Desnerida flor de gessamí,
primera alenada d'un cor ferit,
amor impossible.
Gemec!
Retorn, renovada embranzida,
bàcul expert,
ajut que guia vers horitzons de saviesa,
temps de saó.
Font que l'entranya de la muntanya
obre esmunyint-se entre el rocam,
deu gatzarosa,
pur escorrim d'aigua nival.
Fogós torrent
que en riu pausat esdevindrà al llarg de la vida.
Guspireig de noves sensacions,
Obertura en Sol Major,
esclat de llum.
Obre l'inici d'un nou dia
acaronant-lo amb les ones del llebeig.
Mirada límpida
d'anònims ulls
que es van obrint mullats pel plor
en encetar una nova vida.

II Rondeau

Es el camí
del teu destí.
Mira quants l'agafen
i el corriol et tracen
per on seguir
vers l'infinit.

Deixa quimeres
no et giris enrera.
Què vols escatir,
a la matinada,
fent una drecera
que baixa a la plana?
Allunya't d'aquí.

Es el camí
del teu destí.
Mira quants l'agafen
i el corriol et tracen
per on seguir
vers l'infinit.

Faràs bon viatge
si deixes al marge
inútils perills.

La fe en el teu poble
serà un bon guiatge
que el Nord que no trobes
t'ajudarà a aconseguir.

Es el camí
del teu destí.
Mira quants l'agafen
i el corriol et tracen
per on seguir
vers l'infinit.

III Sarabanda

Espai immens,
esglaonada que lentament m'encimbella
fins els marges indistints
on present i futur es desdibuixen;
bressol on neix la llum que imagina
l'escèptic etern.
La melangia m'embromalla
dins l'eteri núvol d'una música
pel clavicèmbal, pausadament,
acompanyada.
Camino pels límits que la mort,
amb recel, mostra

mentre gelosa amaga el seu secret
que obstinadament pregunto.
La resposta equívoca
rera un vel s'amaga d'incertesa.
Infinit dubtós que eternitzar voldria
la limitada carn que m'empresona,
efímera mortalla,
que en nu abandonà em deixarà algun dia.

IV Polonesa

Un, dos, tres,
sonen les notes
rítmicament.
Cadència precisa,
la dansa volta
fent giravoltes
amunt i vall.
Davant s'inclina,
fent reverència,
qui em fa parella
per a dansar.
Muda presència,
forçat somriure
que a cada volta
s'amagarà.

Vibren les cordes,
els vents reflen.
Cerimoniosa
la polonesa
sona amatent.
Els cors bateguen
a un mateix pas
com mil titelles
arreglerats.
Vides ignotes
que s'entrecreuen,
tènues boires
que van i venen.
Lírica escena
que encaterina
ulls trencadissos,
fràgils cristalls.
Miratge escèptic
que haurà finit
quan l'eco deixi
de repetir
cada compàs,
cada cesura,
que estan dansant.
La polonesa
s'haurà acabat,
la vida, amb ella,
s'esvanirà.

V
Minuet

No t'has tornat insensible.
Dintre teu, encofurnades,
et resten encara forces secretes
que puntualment t'agullonen
quan la vida et fa somriure,
o et fan sentir la fiblada
que desperta el plor.
Suite de la vida,
minuet cadenciós
que de la mà et porta
fins al ribatge del darrer port.
Mentre la dansa gira,
giren les ombres difuses
que hi ha al teu entorn,
minuet cadenciós.
Si encara balles la dansa,
si gires amb ella
enmig de les ombres que passen,
no seràs com un pobre cadàver
que d'esme camina
com tants que a la vida
no gosen sentir
i, absents, deambulen,
corruptes imatges dels éssers
que foren ahir.

VI
Giga

So,
llum,
allau de corxeres,
al vent les trompetes
es deixen sentir.
Es la giga, final de la suite,
la dansa embogida
que ballen units
aquells que seguien,
fidels, el destí
que els fats els marcaren.
Ara es trenquen els vels que amagaven
recòndits arcans,
o els somnis secrets
que guardaven antigues llegendes,
confuses vivències
de perduts camins.
Si eren ombres per tels emboirades,
imatges ben clares
als ulls que les miren
hauran definit.
Nova vida del somni desperta
i esclata en els ventres
que l'han infantada.
Somriu i es desvetlla,
reprèn embranzida

quan el ritme ben viu de la giga
es torna a sentir.
És l'esclat, la victòria
d'aquells que en la boira lluitaren
per un nou demà
sense angoixes ni sutzes mentides.
Els feren possible
la llum d'un cel clar.
Mentre, a aquells que mancats romangueren
de la fe en les nobles idees
que a terres promeses
els pogueren dur,
sols els resta l'ofec que esclavitza
o el núvol que cega
privant-los la llum.
I ara ploren la trista ceguesa,
l'angoixa i la dura incertesa
d'incògnit futur.

III

CRITS!

REVOLTA

Gris color, núvol que plora
por que inunda cada indret.
Terra bruna,
enyorança d'un cel net.
Plors d'infants,
mares tristes d'eixuts pits.
Fam, misèria
amagada en cors neulits.

Surt del ventre de la Terra
clamorós, un mateix crit.
S'han trencat moltes cadenes
que fermaven a llurs penes
tants d'esclaus i d'oprimits.

Surt del ventre de la Terra
amb estrèpit un llarg clam.
S'han obert milers de boques
que fins ara n'eren closes
entonant un mateix cant.

Ja s'aixequen voleiant
la bandera que allibera.
Venceran la por,
no hi haurà més guerra.
Fugiran, lluny, la dissort
i la misèria.

SOLDAT

Mirada altiva,
Reflex ben viu de la foscor immanent dels segles.
La ment tancada.
Sota els seus peus
la història crida i plora amarga
la sang vessada.
La seva bota amb menyspreu escanya.
La raó oblida,
tirans enlaira
i ell, que és del poble,
el poble aixafa.
La mort, senyora que l'acompanya,
riu al seu braç.
La duu a l'espasa
o a la metralla que amb foc vomiten
les seves armes.
Ja no raona quan les agafa!
Sord, impotent,
no escolta els crits que el poble clama
per aturar-lo.
Cec, impassible,
no veu la gent
que injustament mata.
Ell és la història
que lliga el destí dels pobles
a les victòries de vils batalles.
Ell els fa lliures

o els esclavitzava,
els dona terres
o els foragita
de les contrades que ja eren seves.
Vil servilisme,
mut cor de pedra
que amor oblida
i odi alimenta.
Renec històric,
instint malnat!
Deixa les armes,
Soldat!
Deixa que els pobles
facin la història
sense tenir-te que consultar,
sense que l'arma que tu acarones
sigui amenaça pel seu camí.
Deixa'ls que, lliures,
puguin seguir
sense esclavatges,
sense amenaces,
sense que imposis el seu destí.
Soldat, retira't!
Retorna a casa!
No cal que ens vinguis a protegir.
Deixa les armes,
torna a ser lliure!
Torna amb el poble d'on vas sortir!

HOLOCAUST!

"Si l'eco
de llurs veus
s'afebleix
nosaltres perirem"
(Paul Eluard)

El seu record, sovint,
la ment tortura.
Frisança, calfreds...!
Irats els dits
a les mans s'arrapen
i es clouen en puny.
Rampells de ràbia ofegada,
neguits.
Els crits s'ennueguen,
no gosen eixir...
Rancúnia,
despit...
Se'm nua la gola,
la impotència m'escanya.
Boires d'imatges atziagues
les llàgrimes desdibuixen
i em regiren les entranyes.
Van desfilant una a una
escenes cruels,
tètrics monuments
de la misèria humana.
No els veus?

Ulls enfonsats,
demacrats semblants,
mirades inexpressives, absents...
La seva imatge,
calvari esculpit
per tallistes infames,
impalpable s'atansa.
Cada arruga de llurs cares
amaga tanta amargor!
Porta escrita amb lletra clara
tants sofriments, tants dolors!
Són solcs on hi ha dibuixada
la història més vil del món.
No els has vist?
Quanta tristor acumulada en el rictus,
ganyota inexpressiva que ens mira acusadora
darrera el filat que els tanca!
Espectres que caminen turmentats,
ossada tot just
revestida de carn.
Qui són?
Ho endevines?
Homes o dones?
Infants?
Només són fantasmes
que venen i van,
desdibuixada imatge
dels éssers que foren abans.
Amb el seu silenci

són crits que denunciem la mà dels tirans
i aquells que, amb consignes
plenes d'odi i sang
per mesquins llançades,
es deixen enganyar.
No els has vist?
Corruets de mort vestides,
sacrifici inútil,
immolacions absurdes,
milions de raons per seguir lluitant;
fids testmonis
d'holocausts horribles
que no moriran.
No sents com ens criden llurs veus?
Escolta'ls.
Venen d'arreu
com un plany immens
que transporta el vent.
Són un bramul
que s'alça del ventre de la terra
com ingent gemec
i no podran deturar-lo amb llur glapir
els gossos que els menyspreen,
servents vils
d'il·luminats abjectes
o de roïns cabdills.
Desperta!
Què no sents el clam?
Desperta'!

Aixeca't ja!
No veus que els condemnen per ser diferents?
perquè els uns són negres,
o els altres jueus,
o perquè no pensen igual que ho fan *Ells*,
fanàtics que enlairen banderes de mort.
No els veus al carrer?
Ja hi són altre cop!
Són els nous cadells
que ha parit el monstre,
déu míser que sembla
la por i el terror.
Desperta'!
Detura'ls!
Què no n'hi ha hagut prou?
Massa noms nodreixen
el llistat de mort:
Buchenwald, Mauthausen,
Auschwitz - Birkenau,
Treblinka, Sachsenhausen,
Rawensbrück, Dachau,...
La pell s'esgarrafa
en sentir aquests noms.
Desperta'!
Detura'ls!
No tornem enrera,
foragitem la por,
units podem vèncer.
Construïm, plegats, una nova Terra

on ja no hi tinguin lloc
ni odis, ni guerres,
ni els míser tirans
que els homes i les dones envileixen.

CLAM!

Xiscle que amaga la foscor
inescrutable d'una Terra sòrdida,
crit ofegat que puja de la pregona entranya,
grinyol de rocams batzegats per mans ciclòpies
que esmicolen les restes gegantines d'una història
feta de clams d'innocents.
Udol que sembla de paor les ones
que el vent transporta fins il·limitats confins.
Esgüell de mort,
impotent ganyol d'infants que el fort masega,
gemec malastruc d'una malaurada Terra
que clama inútilment al cel.
Lladruc impotent de gos mesell
que bagola la presència d'una mort propera.
Lament eixordador,
esgarip que brama davant la desraó
que aixafa amb tirania tantes vides
i nega, injusta, dels pobles la raó.
Cridòria que brolla de milers de goles,
esgaldiny d'una Terra abaltida.
Clam que amargament criden,
persistents, els pobles que deturar voldrien
el curs insensible que els rossega,
riu gegantí, dins una mar immensa;
món impassible que els negarà algun dia.
Clamor final,
cor de mil veus que vers el cel aixeca

un darrer crit:

PAU, LLIBERTAT!

Foc que encendrà

la flama viva de l'esperança

de viure amb *DIGNITAT*.